

Ik heb hier in deze school veel gelukkige dagen gekend.

Meester Retsin over
de

SCHOOL- BARAK

van de

OOSTHOEK

Heden, vertel ik U wat over de stichting en de ontwikkeling, met hoogte en laagten, van een kleine, simpele gemeenteschool, op een uithoek van de gemeente, onze duurzame "Oosthoek". De kinderen, jongens en meisjes waren van een gezond, sterk ras; levendig, vrolijk en blij. Niet altijd braaf, maar gewillig en openhartig. Ze velden zich hier als thuis. Ik hebze altijd, allemaal, heel warme gerien. Het spiet me telkens zeer, alsze na het groot verlot, de grote scholen in het dorp, gingen bezoeken. In September '31 werd de schoolbarak geopend, omdat enkele mensen met kleine kinderen, een school hadden aangevraagd, aan burgemeester Frans de Smidt. Deze grote volksvriend en stoere werker, is doofjammer genoeg, met zoveel andere, allerbeste knokkenaren, ver van huis verdreven en er met verscheidene dorpsgenoten, overleden in het vijandelijke land. Onder het burgemeesterschap van Graaf Lippens, werd een reusachtige begrafenis uitvaart gehouden; waarin honderden bloemenkransen werden gedragen, en gans knokke, oud en jong, stilwijdend en rouwend er in meestapten.

De school ging open. Erin, stond niets. Noch banken,
noch schoolgerief. Een paar jongens en meisjes
kwamen bedeesd kijken. Meester, mogen wij hier
ook naar school komen, a. u. b.

Het was een zeer zonnige Septemberdag. Wij zetten ons
onder de tronken in de schaduw, met onze voeten in de
droge gracht. Ik vertelde over Roodkappe en Sneeuwwitje.
Ze mochten het navertellen en spelen. Ook de jongens
waren heel gaarne Roodkappe en Sneeuwwitje.

's Middags zond de door alle onderwijzers, zo geëerde en
sympathieke directeur, Gaston van Steene, enkele
banken en wat schoolgerief.

De barak was oud, versleten en vermolmd. Ze had jarenlang
aan het IJzerfront gestaan. Daarna in de stedelyke meisjesschool.
Nu stond ze hier. In de zomer trokken de planken open, en
mieken overal reuten en spleeten. Alshet waaide in
September, kwam de wind zingend en soms huilend naar binnen,
de kinderen en ik regelmatig een valling bezorgende. Eens
bracht een kind wat watte mee, om in haar oren te steken.
's Anderen daags, zat de halve klas met watte in de oren, en
het waaide niet meer. Miljoenen houtwormen vonden het
blijkbaar een paradijs, om in het hout van de barak te wonen.

Om het zich lekker en fijn en knuzig te maken, waren ze day en
nacht aan het knagen, tot grote ergernis van onze con cierge, Jef
en Zulma, later Alida, die onvermoeid alles deden om de school
net en proper te houden. Tevergeefs, want elke morgen lag er een
laagje vermolmd hout, stof en foeder op banken en lessenaar.
Eens stormde het geweldig. De steunbalken kraakten, de school
begon te wiegen. Er werden door de stadswerklieden stutbalken
gezet. Vadien, bij iedere hevige wind, wroeren planken en latten.

tegen elkaar, en veroorzaakten een boosen onheilspellend geluid, dat de kinderen ongedurig en zenuwachtig maakte. Onze burgemeester Graaf Lippens, deed het bijna onmogelijke om te helpen. Hij ging verscheidene malen persoonlijk naar het Ministerie te Brussel, en besteedde er zijn kostbare tijd, om daar de herente overtuigen, een nieuwe school te laten bouwen. Ook de heer Vermeulen, staatsinspecteur, als een zeer toegewijd, bezorgd en overmoeid werker, vestigde vele malen de overheid, op het gevaar dat de leerlingen liepen in deze school. Hier begon nu de lange lijdensweg voor het bouwen of uitbreiden van een gemeenteschool.

De barak voor de wijk-school van de Oosthoek werd in september 1931 geopend, een souvenir van het IJzerfront

Het duurde 4 tot 5 jaar, voor alles in orde kwam gelukkig, nu staat ze hier, deze schone, luchtige, klare school, te midden het groen, de bloemen, in de wijde op^{en}lucht van de Vlaamse vlakte; bij bos en duin. Onze collega, volksdichter Ward Verwaerde, bezong deze streck zo schoon.

aan ons voet der duinen, met hun hoge kruinen,
Is het leven wonderzoet.

Flaasjes en konijntjes; grote, en vele kleinjes;
O, wat smaakt het penselen goed!

Aktiviteiten: toneel, muziek, reizen

Elk jaar deden de kinderen mede aan het schoolkerstfeest.
Het peil stond wel niet hoog. Ze deden echter vlijtig wat ze konden.
Met de medehulp van mijn collega's Borghjens Cornelis, speelden
we kleine stukjes, bij Moeder Siska. Later, met M^{re} van Bouwel
als onderwijzeres in onze school, en met haar man, een groot
toneelacteur en kenner, gaven we heel plezierige werken ten
beste. Velen, zelfs van uit Knokke, kwamen kijken. Ook burgemeester
de Smidt en schepen Deckers waren er altijd.

Mr Bossuyt, een rijke villa bewoner; en groot kinder-
vriend, gaf de school trommels en instrumenten. Een
fanfare werd gesticht. Was het in het begin, een gebrabbel
van je welste. Weldra konden ze enkele eenvoudige, schone
stukjes ten beste geven. Ze leerden ook de Brabançonne
spelen. Op een dag trokken we, vele ouders vergezeld, ons naar
Brussel. Al trommelend en spelend marcheerden we de
Boulevard Botanique op, de rue royale in, recht naar
de onbekende soldaat. Een paar meisjes legden er een
ruiker Zwinnebloemen neer, en de Brabançonne werd
gespeeld. Om geen valse noten en wanklanken uit te bakken
hadden we, bij deze die geen of weinig gehoor hadden, een kurk
in het instrument gestoken. Wij kwamen uit de cryste, de
trappen op. De hoofdkommissaris van politie wachtte ons op.
We kregen een proces. 1° We hadden geen toelating van de
Burgemeester van Brussel aangevraagd. 2° Brussel was
6 maand in rouw, door het overlijden van onze zo geliefde

koningin, Astrid. De kinderen trokken dan verder, hun instrument onder de arm, om het paleis van de koning te zien. Ze kregen een diner in het Restaurant de la Monnaie. Het was een overgetelike dag geweest. Weken lang spraken ze er nog over. Mr Bossuyt heeft nadien te Brussel, alles kunnen effen klappen.

De klas van de kindertuin midden de stutbalken, die na een hevige storm aangebracht werden

Schoolreizen: Ieder jaar gingen we met de klassen van Mr Borghys en Cornelis, te voet, langs de zee naar Kadzand. De kinderen aten en speelden er, en we kwamen langs de binnendijken terug. Van burgemeesters Lippens en Dr Mattelaer kregen we een reistoelage. De kinderen reden kosteloos, de ouders betaalden wat. Zo ging het naar Duinkerken, Calais, Boulogne. Ook eens rond het eiland Walcheren. Natuurlijk naar de dierentuin te Audoveren. Er speelde een groot militair muziek. In de pauze kwam een der militaire muzikanten, naar ons. Het was Andre Sjs uit onze Oosthoek, en oud lid van onze Landfare.

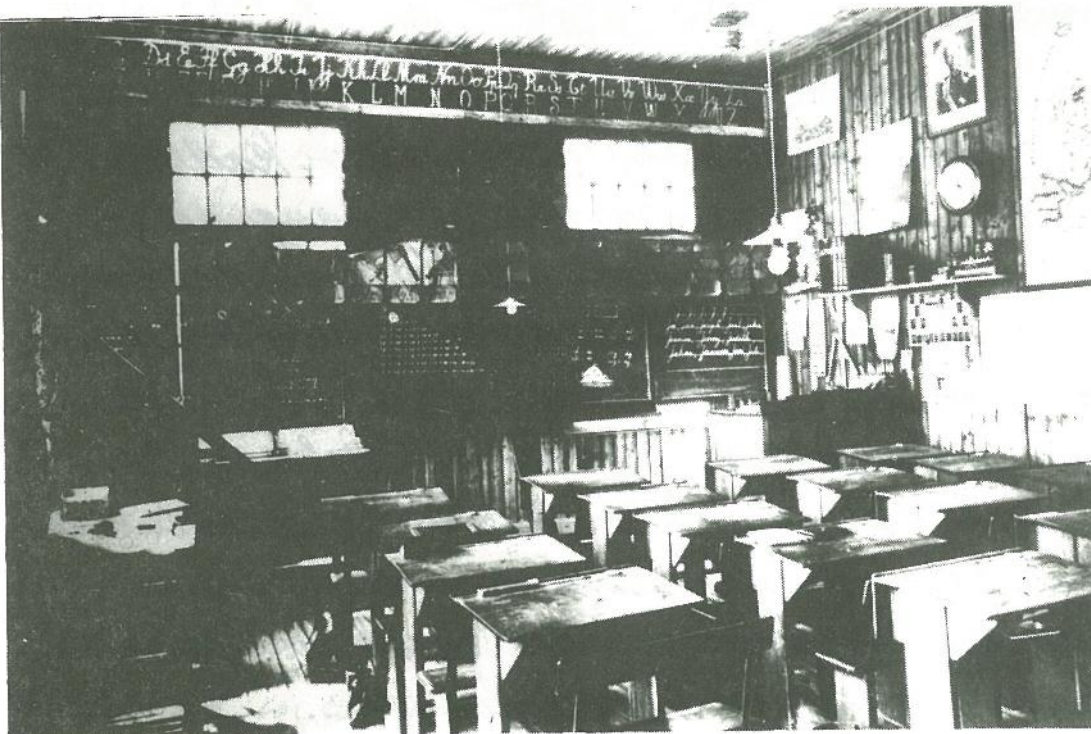

De school heeft bleitijden gekend, al er op de wijk veel
geboorten waren; en ook heel donkere jaren, met in de
kinderkruin eens 1 kind, en 5 bij mij.

Ere-burgemeester, Dr. Mattelaer heeft gedicht "Voort
de moed opgeven. Dat deed ik ook niet. want: To be or
not to be; that's the question.

En de school groeide naar het geluk.

Gelukkig waren ook de "Euden van Dagen,, uit de Posthoek
toen ze allen te samen in de school, een aangename na-
middag, in feeststemming, konden doorbrengen. Het was
een optocht van burgemeester, Graaf Lippens, die een deel der
onkosten betaalde. De schepenen Herman Bernoudts en Pierre
Van de Velde, vertegenwoordigden met secretaris Claay, het gemeen-
tebestuur. Schoolgebuur Charles Dumalijn en de in de Posthoek
zo populaire Jules Descheppe, hielpen het feest inrichten, Zulma
de conciërge en mijn vrouw, zorgden voor de lekkere koffie
de ~~tafel~~ werden door schepenen Van de Velde geleverd. De oudjes
zongen, dronken en dansten, hata hata boordevol, verblijden
vrenge.

Dit was de klas voor alle
leerjaren samen,
van aap-vuur-peen tot abc,
de tafels van vermenigvul-
diging, Adam en Eva, van
Napoleon, enzovoort,
vooral van
meester Retsin

Enkele Anekdoten uit de school

Mevrouw de Gravin, bracht eens naar de school, een heel mooi prentenboek. Sprookjes van Andersen. Het laatste wintje de Zaterdag, las ik erin voor. De kinderen mochten de plaatjes bekijken, en op hun manier er over spreken en navertellen. Het boek heeft meer dan 10 jaar meegegaan; de prenten waren letterlijk van een beduimeld. Mevrouw, had ook een grote, schone, prachtige hond die haar vergezelde. Een braaf dier. In het Engels werd hij aangemaand voor de deur te blijven zitten, terwijl Mevrouw de school bezocht. De kinderen bleven op eerbiedige afstand toekijken, een beetje bang, maar bewonderend toekijkend. 2-3 weken nadien, was er les over het huisdier, de hond. Wij hebben een slimme hond, zegde er één. Hij liep mee met mijn broer naar het dorp, en kwam alleen naar huis terug. Een ander kind van de hunde de slimste. Meester, hij kwam naar huis, met een konijn in zijn muil. Het had een platte kop ende voorpoten hingen er nog half aan. Mijn vader zegde, hij is overreden van een auto. Meester, ik weet de slimste van al de honden, riep een kind. Die van Madame van onze burgemeester. Die grote hond kent Engels, en mijn vader zegt: Madame spreekt er altijd Engels tegen.

Kanunnik de Spot uit Brugge, was een edelman; zeer geleerd, altijd vriendelijk en gemiddeljk van omgang met de kinderen. Hij was inspecteur over de Godsdienst, en kwam ieder jaar ook naar onze school. Eens vroeg hij aan de kinders: maar wie heeft nu eigenlijk de eerste zonde gedaan. Eva, mijnheer de pastoor, zei een kind. De inspecteur draaide zich naar mij, en zegde grintig. Voilà meester. Honneur aux dames.

De kinderen moesten elke maand naar de biecht. Ik had een lijstje opgemaakt van al de gruwelijke zonden, die zonden kunnen gedaan hebben. Vloeken, liegen, stelen, in hun bloot vel lopen, of kijken naar anderen die zo liepen. Smiten met stenen naar jaarden of koeien in de weiden, lachen met oude mensen. In de roggelopen. Patatten of rapen uittrekken. Naar de mis niet gaan de zondag. Niet doen wat vader of moeder zegt. enz. Eens kwamen 2-3 meisjes 7-8 jaar, me zeggen. Meester mijn moeder zegt dat ik naar de biecht niet moet gaan. Ik heb niets misdaan. Ik zei, hewel, zegt dat ge een suikertje gepakt hebt, dan zijt ge er van af. Twee weken nadien komt de onderfaster in de klas, de kinderen ondervragen over de catechismus. Op eens zegde hij mij. Maar ò profos, meester, uw kinderen doen hier niets anders dan suiker stelen. Ze biechten allemaal hetzelfde. In de andere klassen worden ze toch beter voorbereid, voor het sacrament van de biecht. Ik legde het hem uit, en voegde er bij. Die meisjes hebben het zeker rondverteld. Ik vroeg, en welke zonden biechten dan de andere kleine klassen. Ge weet toch dat ik uit de biecht niet mag klappen, antwoordde hij. Een tijdje daarna was het terug biecht. Na mijn zondenlijst te hebben besproken, zegde ik: als ge niet weet wat te biechten, niet allemaal hetzelfde zeggen, dat ge een stukje suiker gestolen hebt. Denk wat er in meesters keukenkast ligt, om op te eten. Biecht daar dan iets over. Teruggelkomen uit Knokke-dorp. Vraag ik hen. Hewel, allemaal suiker gepakt. De vinger ging omhoog. Ik niet meester. Ik pakke een appel; ik een stuk chocolade ik een stuk zoetkroek ik een kroekestuit ik een schep confituur. De laatste een jongen, een beetje deng-niet zei: ik heb een haring gepakt, en de onderfaster vroeg waar mijn moeder dan was. Hij zweeg. Hewel waar was ze? Meester, ik heb gezegd: ze zat op het vertrek.

In '37 of '38 waren de kinderen eens rustig voetbal am't spelen gedurende de speeltijd. Opeens stonden ze stil en wesen luid roepend, met hun arm naar de zee kant. Een paar kwamen opgewonden mijn hand nemen en trokken me mede. Meester, kom ras kijken, er vliegt een grote worst boven de zee. Het is lijk een sigaar. Inderdaad, een Suisse Zepelin, vloog tamelijk laag buiten de kustwaters, Nederland toe en vandaar naar Duitsland. Het was voorzeker de "Hindenburg",. Boven Frankrijk en België mocht hij niet vliegen. In de klas wilden de kinderen er meer over wesen. Ze kenden van op de kermis een ballon. Als ze hem loslieten, ging hij direkt omhoog, de lucht in. In een Zepelin zitten duizende ballonnen. Er zijn motoren aan, als by een vliegtuig, daardoor vliegt hij waar hij wil. Ik verselde hen dat madame Lippens, als ze nog jong was, mee gevlogen had naar Brazilië, ver, ver over de zee. Ik had in '27 of '28 de verslagen over de reis gelessen, in Het Laatste Nieuws. De kinderen wilden wesen; als men daarop kon eten, slapen, spelen, ver

Op 10 september 1966, meester Retsin toegejuicht door Graaf en Gravin Lippens en ere-burg. Mattelaer. Met Nathalie Nellens, die in hem een grote steun vond voor haar actie voor melaatsen in Indië .

Op 29 maart 1966 werd Joseph hulde gebracht op het stadhuis. Achteraan vlnr Leon Verheye, schepen Van Parys, burg. Lippens, secr. Claeys, sch. van de Velde, Fevery, Delannoit, sch. Mattelaer, Lierman, sch. Aernoudts, Cattrysse. Vooraan dir. Van Outryve, mevr. en J. Retsin, dir. Van Bouwel.

GEMEENTESCHOOL

RETSIN Joseph

OOSTHOEK
KNOKKE

Geboren te Harelbeke op 13.3.1906.
Studeerde aan de Rijksnormaalschool te Gent - behaalde er het diploma van onderwijzer in 1926.

Na te Vlissegem en te Westkerke, als plaatsvervanger gefungeerd te hebben, kwam hij in 1930 naar Knokke. Hij was plaatsvervanger voor Mr. Borghijs en Mr. Cornelis en gedurende de ganse militaire diensttijd van Mr. Van Outryve, de latere schooldirecteur.

Hij trok in september 1931, als schoolhoofd naar de gemeenteschool in de Oosthoek. Deze werd pas gesticht in een barak, die er zou blijven tot in 1953, toen het huidige gemeentebestuur er de mooiste en modernste school van heel de kust liet bouwen.

Bijna alle leerkrachten uit de Stedelijke meisjesschool hebben bij meester Retsin hun eerste schreden in het onderwijs gedaan. In totaal zijn het er 24 geweest die er allemaal even gaarne werkten.

Met de familie Van Bouwel-Poppe werd er aan volksontwikkeling gedaan, en in de winter bij "Moeder Siska" prachtige toneelopvoeringen gegeven, die zelfs door velen uit de randgemeenten van Nederland bijgewoond werden.

Een mecenas uit het Zoute, de Heer Bossuyt, stichtte in het kleine schooltje een scoutsfanfare. Dit muziekje stapte mee in de bloemenstoeten te Knokke en te Heist. Frans Vande Velde werd voorzitter van de scouts en René Gunst muzikleider.

kon kijken, terug komen naar huis. De jongens wilden direkt mee, de meisjes durfden niet en werden uitgelachen. Het laatste uur de Vrijdag, was het altijd tekenen. De Zepelin werd de grote vedette. Ze tekenden zichzelf erin, vader, moeder, broers en zussen, Madame Lippens stond er ook bij en mijnheer ook. Verder nog een velo, een handenkar en andere dingen waarvan ze hielden. Een kind had zelf hungeit boven op het dak getekend van de Zepelin. Maar kind, ze zal er toch afvallen. 't Is geen waar meester, want ik heb ze vast gebonden. Thuis doe ik dat ook altijd, want ze loopt overal in. Het idee had succes, zeffens werden er bij eenieder nog een paar hoeien of een jaard lij getekend. Het werd de ark van Noë.

De kinderen waren met hun tekening zeer gelukkig; vooral als ze aan de muur mocht hangen ten toon.

De Zepelin hebben we nog twee maal gezien.

Een herinneringsgeschenk
van burg. Leon Lippens
voor de
meester van de Oosthoek

Het doet mij altijd plexier, als ik iemand die nu al grootvader of grootmoeder is, hoor zeggen. Meester, van al de scholen waren we het liefst in de barakke school.

Zaskedrin